

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII

OBOWIĄZUJĄCY W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. JANA RAKA W HUSOWIE

„Pojęcie oceny w nauce religii jest szerokie, bowiem zastosowania poznanej prawdy w życiu i postępów nie można odmierzyć, obliczyć matematycznie. Ocena na katechezie nie dotyczy wyłącznie sprawdzania wiadomości, lecz także umiejętności, postawy, zdolności twórczych, rozwoju zainteresowań, motywacji do uczenia się, a głównie kształtowania cech charakteru, woli odpowiedzialności za swoje czyny, dokładności, wytrwałości, pracowitości, kultury osobistej, zgodności postępowania z przyjętą wiarą. Życie sakramentalne, choć podlegające trosce na katechezie jest wyłączone z oceniania, by nie prowadzić do rytualizmu”¹. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 kwietnia 1999 r. w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (Dz.U. z 10 maja 1999r. Nr 41 poz. 413) w paragrafie 1 pkt. 5 stwierdza: *Zasady oceniania z religii (etyki) regulują odrębne przepisy. Ocena nie jest na katechezie elementem zasadniczym. Ocena z religii musi mieć swój odrębny cel, podporządkowany celowi katechezy. Jest nim przybliżenie do Chrystusa. Ocena musi być sprawiedliwa, a jednocześnie pobudzająca uczniów do aktywności i twórczej pracy.*

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z KATECHEZY zostały opracowane na podstawie programu nauczania religii zatwierdzonego przez Komisję Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w Radomiu z dnia 20.09.2001 r. Przedmiotowy System Oceniania z katechezy jest zgodny z Rozporządzeniem MEN z dnia 19 kwiecień 1999 r.

- **Dyrektorium Kościoła Katolickiego w Polsce z dnia 20 VI 2001 r.:**

„Nr 83. Podstawą wystawiania oceny szkolnej w nauczaniu religii jest wiedza ucznia, jego umiejętności, a także aktywność, pilność i sumienność. Nie powinno się natomiast oceniać za udział w praktykach religijnych. Należy, bowiem przyjąć zasadę, obecną też w katechezie parafialnej przed 1990 rokiem, że życie religijne jest przedmiotem osądu sumienia dokonywanego wobec Boga”

Cele katechetyczne realizowane w ramach nauczania katechezy w szkole podstawowej:

- budzenie zainteresowania przesłaniem Bożym;
- uzdolnienie do odczytania w nauczaniu biblijnym wezwania Bożego dla swojego życia;
- ukazywanie wiary jako pomocy w zrozumieniu swego życia i świata;

- zdobycie umiejętności symbolizowania, czynnego, świadomego i radosnego włączenia się w liturgii Kościoła;
- pogłębione przeżywanie roku liturgicznego i sakramentów;
- interpretacja ludzkiego (ucznia) doświadczenia w świetle wezwania Bożego – kształtowanie sumienia;
- kształtowanie refleksyjnej postawy wobec różnych sytuacji życiowych i zobowiązań moralnych;
- pomoc w przygotowaniu do przemian okresu dojrzewania;
- gotowość otwarcia się na Boga w modlitwie;
- poczucie przynależności, posiadanie własnego miejsca i zadań w społeczności Kościoła, rodziny, koleżeńskiej, narodu;
- przyjęcie postawy motywującej do odpowiedzialnego uczestnictwa;
- kształtowanie postawy odpowiedzialności;
- odpowiedzialne podjęcie zadań w najbliższym otoczeniu;
- odnajdywanie własnego miejsca i zadań w życiu rodziny, szkoły, Kościoła i innych społecznościach;
- świadectwo życia;
- budowanie postawy świadectwa.

NAJWAŻNIEJSZE PUNKTY PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA:

1. Cele PSO.
2. Zasady PSO.
3. Obszary podlegające ocenie na katechezie w klasach 0- III.
4. Obszary podlegające ocenie na katechezie w klasach IV – VI.
5. Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów.
6. Wymagania programowe i kryteria oceniania.
7. Poprawa oceny.
8. Przewidywane osiągnięcia uczniów.
9. Ważne informacje na temat ocenia podczas katechezy.

Cele PSO:

- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.

- informowanie o jakości pracy ucznia nad zdobywaniem wiedzy i umiejętności;
- wiedza o skuteczności wybranych metod uczenia się i efektywności procesu nauczania;
- dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia;
- informowanie o wkładzie pracy ucznia w wywiązywanie się z obowiązków;
- kształtowanie motywacji do uczenia się oraz wspieranie jego aktywności edukacyjnej;
- pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swego rozwoju intelektualnego i duchowego;
- rozpoznanie poziomu uzyskanych osiągnięć w stosunku do wymagań programowych;
- umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej;
- poprawa efektywności procesu nauczania;
- wychowanie do odpowiedzialności ucznia, co w konsekwencji ma prowadzić do samokontroli, samooceny i samokształcenia.
- przygotowanie do samodzielnego odbioru tekstów literackich;

Zasady PSO

1.
 - Nauczyciel, na początku roku szkolnego, informuje uczniów i rodziców (opiekunów) o wymaganiach edukacyjnych z katechezy wynikających z realizowanego programu nauczania oraz o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów.

- Uczeń jest zobowiązany do noszenia zeszytu przedmiotowego, zeszytu ćwiczeń (jeśli jest wymagany) i katechizmu oraz do systematycznego odrabiania prac domowych.
- Sprawdziany są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem. Są obowiązkowe, jeśli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, powinien uczynić to w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem.
- Uczeń ma prawo 2-krotnie w semestrze zgłosić brak przygotowania do lekcji bez konsekwencji uzyskania oceny niedostatecznej. Kolejny brak przygotowania wiąże się z otrzymaniem tej oceny i punkty ujemne z zachowania. Prawo to nie dotyczy sprawdzianów i zapowiedzianych powtórzeń
- W przypadku wystąpienia poważnych przyczyn losowych, które przeszkodziły w przygotowaniu się ucznia do lekcji lub odrobieniu zadania domowego, również nie ponosi żadnych konsekwencji, jeżeli są one potwierdzone pisemnie lub ustnie przez rodzica (opiekuna) przed lekcją.
- Uczeń ma prawo 2-krotnie w semestrze zgłosić brak zadania domowego bez konsekwencji uzyskania oceny niedostatecznej. Kolejny brak zadania wiąże się z otrzymaniem tej oceny i punkty ujemne z zachowania. Prawo to nie dotyczy zadań domowych zapowiedzianych na ocenę.
- Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia. Warunkiem jest aktywna obecność na lekcjach lub usprawiedliwiona dłuższa nieobecność.
- Uczeń, który wylosował „szczęśliwy numer” zwolniony jest z odpowiedzi, jednak nie dotyczy to zapowiadanych sprawdzianów i kartkówek. Jeśli kartkówka była niezapowiadana, wówczas uczeń pisze pracę, ale ocena wpisywana jest do dziennika za jego zgodą. Przy braku takiej zgody nauczyciel wpisuje do dziennika literkę „N”.

- Każda ocena jest jawna i wystawiana według ustalonych kryteriów.
- O ocenie niedostatecznej semestralnej czy rocznej uczeń informowany jest ustnie, a jego rodzice (opiekunowie) w formie pisemnej na miesiąc przed radą pedagogiczną klasyfikacyjną. Za pisemne poinformowanie rodzica (opiekuna) odpowiada wychowawca.
- Na 7 dni przed posiedzeniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej uczniowie są informowani o przewidywanych ocenach rocznych, czy semestralnych.
- Kryteria odpowiadające poszczególnym semestralnym i rocznym stopniom szkolnym zgodne są z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.

Obszary podlegające ocenianiu na katechezie w klasach I-III:

1. Krótkie wypowiedzi ustne.
2. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń.
3. Ewentualne prace domowe.
4. Aktywność ucznia na lekcji.
5. Śpiew poznanych pieśni, mówienie modlitw.
6. Znajomość podstawowych wiadomości katechizmowych.
7. Przygotowanie rozważań nabożeństw, przygotowanie liturgii, udział w konkursach, przedstawieniach.

Obszary podlegające ocenianiu na katechezie w klasach IV-VI:

1. Prace pisemne (sprawdziany, testy).
2. Wypowiedzi ustne.

3. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń.
4. Aktywność ucznia na lekcji i współpraca w zespole.
5. Umiejętność odczytywania parametrów biblijnych.
6. Pilność, systematyczność, postawa, umiejętności.
7. Rozwijanie postawy religijnej (udział w jasełkach, konkursach religijnych, przygotowanie adoracji, rekolekcji, nabożeństw, działalność w grupach parafialnych dla dzieci, młodzieży).

Zamierzone osiągnięcia ucznia po ukończeniu katechizacji w szkole podstawowej

- znajomość podstawowych fragmentów Pisma Świętego i ich przesłania;
- umiejętność odczytania przesłania poznanych fragmentów biblijnych;
- umiejętność integrowania poznanych informacji z aktualnymi wyzwaniami;
- znajomość symboli wiary;
- znajomość religijnych korzeni wybranych elementów kultury polskiej;
- znajomość istoty okresów liturgicznych, ich odczytywanie w kontekście biblijnym i życia chrześcijańskiego;
- znajomość symboliki liturgicznej;
- aktywne uczestnictwo w Eucharystii;
- znajomość istoty sakramentów;
- zastosowanie wskazań prawa Bożego w konkretnych sytuacjach życiowych;
- umiejętność kształtowania własnego sumienia, osobowości, charakteru w oparciu o prawo Boże;
- umiejętność rozwiązywania podstawowych problemów wiary;
- hierarchizacja podstawowych wartości moralnych;
- ocena poglądów i postaw własnych i innych ludzi;
- znajomość sposobów i rodzajów modlitwy oraz biblijnych wzorów modlitwy;
- umiejętność samodzielnego formułowania modlitw;
- postawa uznania błędu, przeproszenia, dziękczynienia, uwielbienia;
- umiejętność rozwiązywania trudnych sytuacji w duchu chrześcijańskim;
- umiejętność reagowania na niewłaściwe zachowania;
- odczytywanie własnych zadań we wspólnocie: rodzinnej, kościelnej, koleżeńskiej, szkolnej;
- umiejętność wyrażania własnych opinii;
- zaangażowanie w różne formy apostołstwa;
- postawa akceptacji i tolerancji;

W ocenianiu z religii obowiązują poniższe zasady:

1. obiektywność – zastosowanie jednolitych norm i kryteriów oceniania..
2. jawność – podawanie na bieżąco wyników pracy ucznia (rodzicom lub opiekunom na ich zapotrzebowanie lub gdy zaistnieje taka potrzeba ze strony szkoły).
3. instruktywność – wskazanie na występujące braki.

Wymiar oceny:

1. dydaktyczny – ocena wynika z programów nauczania, mierzona przede wszystkim testami kompetencji (wiedza, umiejętności, aktywność, praca na lekcji).
2. społeczno – dydaktyczny – ocena określa postawy i cechy osobowościowe ucznia, jego funkcjonowanie w grupie, emocjonalne zaangażowanie, wynikające np. z trudności rodzinnych.
3. dydaktyczno – prognostyczny – ocena powinna informować o stopniu znajomości zagadnienia niekoniecznie w oparciu o program wyłącznie szkolny. Jest również pomocna przy planowaniu czynności nauczyciela, informuje także o przyszłych wynikach ucznia na podstawie bieżących ocen dydaktycznych.
4. sterująco – metodyczny – ocena powinna uzmysłwić nauczycielowi konieczność zmiany lub kontynuacji metod pracy z uczniem (dotychczasowe są mało skuteczne lub bardzo skuteczne).
5. psychologiczny – ocena powinna obejmować kontekst zdrowia psychicznego i fizycznego ucznia.
6. wychowawczy – ocena powinna uwzględniać zaangażowanie, staranność, wkład pracy, warunki środowiskowe itp.
7. selektywny – ocena powinna odróżniać uczniów dobrze przygotowanych do dalszej nauki od tych, którzy tej umiejętności jeszcze nie posiadli

8. społeczny – ocena powinna kształtować stosunki w klasie i określić przygotowanie i predyspozycje ucznia do dalszej nauki, pracy.
- Ocena nie może spełniać funkcji represyjnej, powinna być wspierająca dla ucznia.
 - Katecheta jest zobowiązany do przestrzegania zasady jawności w wystawianiu ocen, wystawianie ocen z odpowiedzi ustnej oraz odczytywanie ocen z prac pisemnych nie może być komentowane na forum klasy w sposób drażliwy dla ucznia.
 - Jedyną podstawą do wystawienia oceny śródrocznej i rocznej są kontrole uczniów prowadzone systematycznie i rozłożone równomiernie na cały okres nauki.

Sytuacje oceniania

1. Sprawdziany pisemne przeprowadza się po bloku tematycznym, poprzedzone lekcją powtórzeniową, zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem (wpis informujący do dziennika).
2. W ocenach cząstkowych dopuszcza się stosowanie „plusów” (+) i „minusów” (-).
3. Przed rozpoczęciem sprawdzianu uczniowie muszą znać jego punktację, zgodnie z procentowymi kryteriami punktacji:

- celujący (6) 96% – 100%
- bardzo dobry (5) 80% – 95%
- dobry (4) 69% – 79%
- dostateczny (3) 50% – 68%
- dopuszczający (2) 33% – 49%
- niedostateczny (1) 0% – 32%

1. Nauczyciel ocenia sprawdzian najdalej do tygodnia.
2. Każda zadana praca powinna być sprawdzona przez nauczyciela, choć nie musi być oceniona.
3. Oceny za zeszyt, zeszyt ćwiczeń, inne formy aktywności ucznia (liturgia, adoracja, itp.) są ocenami wspomagającymi.

4. Ocena roczna uwzględnia wyniki za pierwszy i drugi okres.
5. Praca domowa może być: krótkoterminowa, długoterminowa, kontrolowana na bieżąco.
6. Pacierz: ocena ze znajomości podstawowych prawd wiary i treści katechetycznych zdobywana jest podczas odpowiedzi ustnej lub pisemnej.
7. Nauczyciele dostosowują wymagania do indywidualnych możliwości ucznia, uwzględniając przy tym rodzaj dysfunkcji:

W przypadku dysortografii

- Błędy ortograficzne nie mają wpływu na ocenę pracy pisemnej

W przypadku dysgrafii:

- Nie ocenia się estetyki pisma w zeszycie przedmiotowym lub w zeszycie ćwiczeń oraz na testach i kartkówkach.
- Uczeń ma prawo przeczytać nauczycielowi treść pracy pisemnej, gdy ten ma trudności z jej odczytaniem.

W przypadku dysleksji:

- Zachęcanie uczniów do czytania krótkich tekstów.
- Wydłużanie czasu pracy.
- Ograniczenie ilości wykonywanych w czasie zajęć ćwiczeń.

Na ocenę końcoworoczną składają się wyniki uzyskane w obu semestrach. Oceny okresowe nie są średnią arytmetyczną ocen częściowych, większą rangę nadaje się ocenie z prac pisemnych. Ocena semestralna i końcoworoczna nie jest wystawiana na podstawie średniej arytmetycznej. Ocena końcoworoczna wystawiana jest z oceny semestralnej i ocen częściowych II semestru.

Warunki uzyskania oceny – wymagania.

Ocenę wyższą może otrzymać uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym.

Celująca:

- uczeń nie tylko spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, ale posiada wiedzę wykraczającą poza program katechezy,
 1.
 - wyróżnia się aktywnością w grupie katechetycznej,
 - aktywnie uczestniczy w życiu małych grup formacyjnych (stowarzyszenia, ognisko misyjne, kółka różańcowe),
 - twórczo rozwija własne uzdolnienia,
 - biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych, potrafi zastosować je we własnym życiu, służy radą innym, jest świadkiem wiary,
 - wypowiada się logicznie i wyczerpująco na dany temat,
 - bierze czynny udział w przygotowaniu liturgii Mszy świętej, w przygotowaniu nabożeństw, misteriów, odpustach parafialnych,
 - wyróżnia się w kształtowaniu postawy: otwartości, służby drugiemu; wartości: wrażliwości sumienia, uprzejmości, życzliwości; wzrostem duchowości i świadectwem życia,
 - osiąga sukcesy w konkursach religijnych lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

Bardzo dobra:

- 1.

- uczeń jest zdyscyplinowany, posiada uzupełniony zeszyt, potrafi samodzielnie objaśnić i powiązać w całość wiadomości z programu nauczania,
- posiada biegłą znajomość katechizmu, bierze czynny udział w katechezie,
- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem katechezy w danej klasie,
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- chętnie i regularnie uczestniczy w katechezie,
- zachowuje szacunek dla „świętych” przedmiotów, miejsc i znaków religijnych,
- chętnie uczestniczy w życiu parafii (liturgia, rekolekcje, odpust itp.),
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- przejawia postawę apostołską, wyrażając na zewnątrz swoją wiarę.

Dobra:

1.
 - uczeń posiada uzupełniony zeszyt, potrafi odpowiedzieć samodzielnie na wszystkie pytania związane z tematem katechezy, posiada znajomość katechizmu, przejawia aktywność na zajęciach,
 - opanował wiadomości i umiejętności, które pozwalają na rozumienie większości relacji między elementami wiedzy religijnej,
 - nie opanował w pełni wiadomości określonych programem nauczania w danej klasie, ale opanował je

na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w minimum programowym,

- zna podstawowe modlitwy i prawdy wiary, rozumie je i umie wyjaśnić,
- dysponuje dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości, potrafi samodzielnie odpowiedzieć na wszystkie pytania związane z tematem katechezy,
- zachowuje szacunek dla „świętych” przedmiotów, miejsc i znaków religijnych,
- uzyskuje stałe, dobre postępy podczas prowadzonych zajęć,
- nie zaniedbuje uczestnictwa w katechezie, do której stara się być przygotowany,
- uczestniczy w rekolekcjach i życiu parafii (czasami).

Dostateczna:

1.
 - uczeń prowadzi notatki, wykonuje zadania, potrafi odtworzyć z pamięci wnioski z lekcji,
 - opanował wiadomości i umiejętności umożliwiające zdobywanie dalszej wiedzy,
 - dysponuje przeciętną wiedzą w zakresie materiału przewidzianego programem, w jego wiadomościach są luki,
 - nie wykazuje większego zainteresowania przedmiotem,
 - nieregularnie uczęszcza na katechezę,
 - wykonanie zadań przez ucznia budzi zastrzeżenia (np. niestaranne prowadzenie zeszytu, brak katechez),

- o nie bierze udziału w życiu parafii, w różnych formach duszpasterstwa.

Dopuszczająca:

1.
 - o uczeń jest obecny na lekcji, słucha, nie przeszkadza w prowadzeniu katechezy,
 - o zdobyte wiadomości są niewystarczające na uzyskanie przez ucznia ogólnej wiedzy religijnej,
 - o zna najbardziej istotne z podstawowych modlitw i prawd wiary
 - o dysponuje minimalną wiedzą w zakresie materiału przewidzianego programem, w jego wiadomościach są braki,
 - o proste zadania o niewielkim stopniu trudności rozwiązuje przy pomocy katechety,
 - o niechętnie bierze udział w katechezie,
 - o często opuszcza katechezę,
 - o ma lekceważący stosunek do przedmiotu i katechety.

Niedostateczna:

1.
 - o uczeń nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą,
 - o odmawia wszelkiej współpracy,
 - o ma lekceważący stosunek do przedmiotu, wiary i katechety,
 - o nie jest w stanie rozwiązać (wykonać) zadań o niewielkim (elementarnym) stopniu trudności,

- nie odzwierciedla znajomości życia chrześcijańskiego (lekceważący stosunek do Kościoła i religii),
- postawa budzi zastrzeżenia (jest anty świadectwem).

Według przeważającej opinii z nauczania religii nie należy stawiać „jedynek” jako oceny kończącej semestr i rok szkolny. Ocena z religii /etyki nie ma wpływu na promowanie ucznia do następnej klasy.

•